

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett i Genève den 14 september 1929 dagtecknat protokoll rörande Amerikas Förenta Staters anslutning till signaturprotokollet angående stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen; given Stockholms slott den 16 januari 1930.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag samt med överlämnande av texten till ett i Genève den 14 september 1929 dagtecknat protokoll rörande Amerikas Förenta Staters anslutning till signaturprotokollet angående stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av nämnda protokoll den 14 september 1929.

GUSTAF.

Ernst Trygger.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför ministern för utrikes ärendena:

Ehuru Förenta Staterna på grund av amerikanska senatens motstånd icke inträtt i Nationernas förbund, har tanken på Staternas anslutning till förbundets fasta mellanfolkliga domstol icke uppgivits. Regeringsförslag om anslutning under vissa förbehåll, betingade av Staternas ställning utanför förbundet, förelades senaten redan i början av år 1923 men ledde först tre år senare, den 27 januari 1926, till ett beslut. Detta beslut, som utgjorde en kompromiss mellan en rad i ämnet framlagda motioner, innebar, att senaten ut-

talade sig till förmån för en anslutning till 1920 års protokoll angående domstolsstadgan under förutsättning, att signatärmakterna till nämnda protokoll godtoge följande, i fem punkter formulerade förbehåll:

1. Anslutningen skulle icke för Förenta Staternas del anses innebära någon rättslig förbindelse med Nationernas förbund eller godkännande från Förenta Staternas sida av någon som helst förpliktelse enligt Versailles-traktaten.

2. Förenta Staterna skulle tillåtas att genom för ändamålet utsedda ombud och i likställighet med övriga medlemmar av Nationernas förbund, vare sig dessa vore företrädare i rådet eller församlingen, delta i såväl rådets som församlingens alla förhandlingar i vad angår val av domare i den fasta mellanfolkliga domstolen eller suppleanter för dessa eller besättande av vakanser.

3. Förenta Staterna skulle bestrida en rimlig andel av domstolens utgifter i överensstämmelse med vad Förenta Staternas kongress tid efter annan kunde besluta och anslå.

4. Förenta Staterna skulle när som helst kunna återtaga sin anslutning till nämnda protokoll, och den till protokollet fogade stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen skulle icke kunna ändras utan Förenta Staternas samtycke.

5. Domstolen skulle icke avgiva rådgivande utlåtanden annat än offentligen och efter vederbörlig notifikation till alla till domstolen anslutna stater och till alla intresserade stater samt efter det varje ifrågakommande stat blivit hörd eller beretts tillfälle att höras, ej heller skulle domstolen utan Förenta Staternas samtycke tillmötesgå begäran om rådgivande utlåtande berörande tvist eller spörsmål, i fråga om vilka Förenta Staterna ägde eller ansåge sig äga ett intresse.

Detta beslut, som av amerikanska regeringen den 2 mars 1926 delgavs förbundet och signatärstaterna till 1920 års protokoll, gav anledning till sammankallandet, i september 1926 i Genève, av en konferens mellan sistnämnda stater. Amerikanska regeringen avböjde förbundsrådets inbjudan till deltagande däri. Resultatet av konferensens arbete framlades i en slutakt och ett därtill fogat protokollutkast. I slutakten angavs konferensens ståndpunkt till vart och ett av de fem förbehållen. De fyra första samt första delen av det femte förbehållet visade sig icke vålla några större svårigheter och förordades av konferensen till godkännande. Konferensen framhöll emellertid, att den i fjärde förbehållets första del av Förenta Staterna begärda rätten att när som helst uppsäga anslutningen till domstolsprotokollet borde motsvaras av rättighet för signatärmakterna att med $\frac{2}{3}$ majoritet återtaga sitt godkännande av de särskilda villkor, som av Förenta Staterna uppställts i andra delen av fjärde och i femte förbehållet. I fråga om detta senares andra del gjorda konferensen ett uttalande av väsentligen följande innehåll:

I fråga om utanför förbundet stående staters ställning till rådgivande utlåtanden i tvister, där dylik stat vore part, hänvisades till den rättstillämpning, som kommit till uttryck i domstolens år 1923 avgivna yttrande rörande den östkarlekska frågan, där domstolens majoritet vägrat avgiva sakutlåtande på den grund, att den ena parten i tvisten, Sovjetunionen, som ej vore medlem i förbundet, icke givit sitt samtycke till frågans hänskjutande till domstolen.

I fråga åter om tvister, där Förenta Staterna förklarar sig äga ett intresse, liksom i fråga om spörsmål, som icke hade karaktären av tvist, utginge konferensen från att syftet med förbehållet vore att tillförsäkra Staterna en likaberättigad ställning med de makter, som vore företrädde i rådet eller församlingen. Denna princip borde godtagas. Förbehållet syntes vara grundat på det antagandet, att för framställandet från rådets sida av begäran om rådgivande utlåtande fordrades enhälligt beslut. En dylik uppfattning hade emellertid hittills icke vunnit allmänt erkännande, och man kunde icke med säkerhet angiva, huruvida icke i vissa, måhända i samtliga fall majoritetsbeslut kunde anses tillfyllest. Huru än härmed förhölle sig, syntes Förenta Staterna böra beredas en med andra makter likaberättigad ställning och borde sålunda i alla de fall, då en i rådet eller församlingen företrädd stat ägde rätt att medelst sitt votum förhindra antagandet av förslag om inhämtande av rådgivande utlåtande från domstolen, åtnjuta en motsvarande rätt.

Konferensen underströk vidare, att Nationernas förbunds medlemmar tillerkände domstolens rådgivande utlåtanden en mycket stor betydelse. Den vore därför övertygad om att Förenta Staternas regering icke avsåge att inskränka förbundets möjlighet att inhämta dylika utlåtanden. Emellertid skulle i femte förbehållet använda uttryck kunna tolkas såsom avseende en dylik inskränkning. Härvidlag finge man taga i betraktande, att Nationernas förbunds medlemmar hade att utöva sina rättigheter i rådet och församlingen med full kännedom om alla detaljer i det läge, som kunde nödvändiggöra inhämtandet av ett rådgivande utlåtande, ävensom med full känsla för det ansvar, som i enlighet med förbundsakten åvilade dem, för den händelse de icke skulle lyckas att åvägabrinda en lösning. En stat, på vilken icke vilade de förpliktelser och det ansvar, som härflöte ur förbundsakten, befunde sig i ett annat läge. På grund härav vore det av särskild betydelse att fastställa det sätt, varpå Förenta Staternas samtycke till begäran om rådgivande utlåtanden skulle lämnas, och det borde iakttagas, att denna fråga så ordnades, att icke det fredliga biläggandet av framtida tvister mellan Nationernas förbunds medlemmar försvärades.

I överensstämmelse med vad sålunda framhållits stadgades beträffande andra delen av femte förbehållet i det av konferensen utarbetade protokollutkastet, att särskild överenskommelse borde träffas mellan Förenta Staterna och Nationernas förbunds råd rörande det sätt, på vilket Staternas samtycke till inhämtandet av rådgivande yttranden skulle lämnas.

Flertalet signatärmakter till 1920 års protokoll avgåvo därefter till amerikanska regeringen svar å dess cirkulärskrivelse den 2 mars 1926 i överensstämmelse med den av konferensen förordade lösningen, däribland även Sverige i enlighet med av Kungl. Maj:t den 3 december 1926 fattat beslut. Ehuru spörsmålet därefter icke under den närmaste tiden blev föremål för något officiellt ställningstagande från amerikansk sida, ville det synas, som om konferensens ståndpunkt i fråga om de rådgivande utlåtandena icke skulle visa sig godtagbar för Förenta Staterna och som om frågan om en anslutning därför åtminstone tills vidare förfallit.

Emellertid synes sedermera ökat intresse för en anslutning till domstolen hava gjort sig gällande i Förenta Staterna, och frågan upptogs ånyo av amerikanska regeringen genom en skrivelse den 19 februari 1929 till generalsekretären i förbundet samt till domstolens signatärmakter. Häri framhölls, att de

lösningar av den svävande frågan om domstolens rådgivande utlåtanden, vilka förordats av 1926 års konferens, visserligen icke vore för Förenta Staterna tillfredsställande men att upptagandet av förhandlingar av officiös natur i ämnet syntes hava utsikt att åvägabringa ett gynnsamt resultat, så mycket hellre som de föreliggande meningsskiljaktigheterna i sakfrågan förefölle vara av underordnad betydelse.

Med anledning härav beslöt förbundsrådet att till den juristkommitté, som erhållit i uppdrag att framlägga förslag rörande revision av domstolens stadga, hänskjuta jämväl frågan om Förenta Staternas eventuella anslutning. Till medlem av nämnda kommitté hade bl. a. kallats den bekante amerikanske statsmannen Elihu Root, vilken år 1920 tagit en särskilt aktiv del i utarbetandet av stadgan. Ehuru Mr. Root's deltagande i kommitténs arbete — i likhet med övriga medlemmars — icke officiellt grundade sig på ett regeringsuppdrag, torde han realiter hava haft att utveckla amerikanska regeringens synpunkter i syfte att bereda vägen för en lösning av frågan. Mr. Root framlade också redan vid början av kommitténs möte ett kompromissförslag, vilket sedermera utan större sakliga ändringar enhälligt godtogs. Resultatet av kommitténs arbete i nu förevarande hänseende framlades i form av ett protokollsutkast, vilket, bortsett från frågan om de rådgivande utlåtandena, nära ansluter sig till 1926 års förslag och för vars innehåll jag i det följande skall närmare redogöra.

Vid sitt möte under sistlidne juni beslöt förbundsrådet, att juristkommitténs förslag skulle delgivas amerikanska regeringen ävensom domstolsprotokollets signatärmakter. Enär ett eventuellt antagande av protokollet skulle beröra församlingens arbetsordning liksom också rådets, i vad angår framställningar om rådgivande utlåtanden, beslöts samtidigt att uppföra frågan på dagordningen för församlingens tionde möte. Vid rådets nästpåföljande möte under sistlidne augusti beslöts vidare, att protokollet skulle behandlas av den konferens, som sammankallats för att dryfta den i det föregående berörda frågan om revision av domstolsstadgan. Vid öppnandet av denna konferens, vid vilken Sverige företrädde av presidenten friherre E. Marks von Würtemberg, förelåg från amerikansk sida ett meddelande av innebörd, att Förenta Staternas utrikesstatssekreterare förklarar sig för sin del kunna godkänna det av juristkommittén utarbetade protokollet, varför han, därest detsamma godtoges av signatärmakterna, komme att anbefalla Staternas president att underteckna protokollet och att i och för ratifikation framlägga det för senaten. I det läge frågan sålunda befann sig kom den föreliggande kompromisslösningen naturligt nog icke att föranleda någon mera ingående diskussion, vare sig vid konferensen eller inom församlingen, vilka också båda enhälligt godkände protokollet utan några som helst ändringar. Konferensen avgav vidare ett utlåtande rörande den procedur för Förenta Staternas anslutning, vilken betingades av det samtidigt fattade beslutet om revision av den ursprungliga domstolsstadgan. Häri framhölls, att amerikanska regeringen lämpligen hade att underteckna och ratificera, förutom det särskilda protokollet om Staternas anslutning, såväl 1920 som 1929 års protokoll rörande domstolsstadgan, de tvenne

senare eventuellt med förbehåll för ikraftträdandet av förstnämnda överenskommelse. Denna undertecknades redan i samband med församlingens möte av flertalet makter, vilka ratificerat 1920 års protokoll, däribland av Sverige i enlighet med beslut, fattat av Kungl. Maj:t den 23 augusti 1929 efter utrikesnämndens hörande.

Sedermera har Förenta Staternas regering, den 9 nästlidne december, undertecknat samtliga tre nyssnämnda protokoll.

Den i protokollets inledning och art. 1 uttryckta grundprincipen innebär, att signatärmakterna å ena sidan godtaga Förenta Staternas anslutning med de av senaten angivna förbehållen, men å andra sidan till godkännandet av vissa av dessa förbehåll i sin tur knyta i protokollet angivna villkor. Beträffande senatens första och tredje förbehåll göras inga sådana villkor. För att undvika en stadgeändring har i art. 2, som återgiver det andra förbehållet rörande Förenta Staternas deltagande i domarvalen, tillagts, att Förenta Staternas röst skall räknas vid bestämmandet av den för inval erforderliga majoriteten i församlingen och rådet. Art. 8 godkänner första delen av det fjärde amerikanska förbehållet rörande Förenta Staternas rätt att när som helst uppsäga överenskommelsen och tillägger, i huvudsaklig överensstämmelse med vad år 1926 föreslagits, en motsvarande rätt för övriga stater. I art. 3 fastslås den även utan denna bestämmelse erkända principen, att stadgan ej kan ändras utan samtliga därtill anslutna staters samtycke; härigenom tillförsäkras Förenta Staterna den genom andra delen av det fjärde förbehållet begärda vetorätten i detta hänseende. Art. 4 stadgar under åberopande av domstolsreglementets för närvarande gällande bestämmelser i detta avseende, att de rådgivande utlåtandena skola avgivas offentligen och efter det tillfälle beretts samtliga intresserade makter att bli hörda. Det är vidare att märka, att den i det föregående berörda revisionen av domstolens stadga bl. a. innebär, att nyssnämnda bestämmelser i reglementet överflyttas till stadgan och sålunda ej skola kunna ändras utan samtycke av samtliga stater, som definitivt anslutit sig till densamma.

Protokollet innehåller vidare vissa bestämmelser av formell art, nämligen dels art. 7, enligt vilken protokollet skall träda i kraft, så snart detsamma ratificerats av såväl Förenta Staterna som samtliga stater, vilka ratificerat 1920 års protokoll, dels ock art. 6, enligt vilken ett biträdande av 1920 års protokoll hädanefter skall anses innefatta jämväl nu förevarande överenskommelse.

För vad slutligen angår det femte förbehållets andra del framgår redan av det föregående, att denna, som berör Förenta Staternas ställning till de rådgivande utlåtanden, varom rådet och församlingen enligt förbundsaktens art. 14 kunna framställa begäran, vållat den huvudsakliga svårigheten vid fastställandet av formerna för Staternas anslutning till domstolen. Vid 1926 års konferens gjordes härvidlag skillnad mellan å ena sidan sådana tvister, i vilka Förenta Staterna vore part, och å andra sidan andra tvister och frågor, i vilka Förenta Staterna förklarade sig hava ett intresse. Beträffande den förstnämnda

kategorin ansåg sig konferensen kunna tillmötesgå amerikanska regeringens fordran på vetorätt genom en hänvisning till domstolens hittillsvarande rätts-tillämpning, enligt vilken utlåtanden icke avgivits i tvist, vari en utanför förbundet stående stat varit part, då denna senare bestritt domstolens behörighet.

För vad åter angår den senare kategorin — tvister och frågor, vari Staterna, utan att vara part, förklara sig äga ett intresse— hava svårigheterna i främsta rummet haft sin grund däri, att hittills icke kunnat fastslås, huruvida för beslut om begäran av rådgivande utlåtanden erfordras enhällighet eller endast majoritet. Redan 1926 års konferens konstaterade, att denna fråga ej kunde med säkerhet besvaras, varför man då nödgades inskränka sig till att tillförsäkra Förenta Staterna *likställighet* med övriga förbundsmedlemmar utan att dock kunna garantera, att detta innebure vetorätt. Att gå än längre genom att garantera Förenta Staterna en dylik rätt, som övriga förbundsmedlemmar eventuellt saknade — d. v. s. därest endast majoritetsbeslut erfordrades — måste ingiva betänkligheter. Ehuru det visserligen icke vore antagligt, att amerikanska senaten äsyftat en obehörig inblandning i förbundets inre angelägenheter, måste man nämligen likväl räkna med möjligheten, att en dylik vetorätt, tillkommande en utanför förbundet stående stat, kunde komma att användas på ett för förbundets verksamhet störande sätt, särskilt som spörsmålet, huruvida en stat hade ett intresse i en viss tvist eller fråga, uppenbarligen lämnade rum för de mest skiljaktiga tolkningar.

Vid förbunds församlingens möte år 1928 blev frågan om formerna för rådets beslut rörande rådgivande utlåtanden föremål för en ingående diskussion med anledning av ett från schweizisk sida framställt förslag om inhämtande av domstolens yttrande, huruvida enhällighet erfordrades för sådant beslut eller icke. Förslaget stöddes av ett flertal delegationer, bland andra den svenska, vilka underströko vikten av att rådet i större utsträckning än hittills skett begagnade sig av möjligheten att inhämta domstolens utlåtanden beträffande inför detsamma anhängiga frågor. För att befordra en sådan praxis borde den rådande ovissheten, huruvida majoritetsbeslut erfordrades eller icke, undanröjas. Det schweiziska förslaget rönt emellertid från åtskilliga ombuds sida ett starkt motstånd, motiverat bl. a. med följande argument. Utvecklingen hade givit vid handen, att de av domstolen avgivna rådgivande yttrandena erhöilo karaktären av verkliga domstolsutslag. Rådet hade sålunda i samtliga hittills förekommande fall utan tvekan anslutit sig till de rådgivande yttranden, som av domstolen avgivits. Härigenom hade domstolens auktoritet utan tvivel stärkts. Därest framställning till domstolen om rådgivande yttrande skedde trots opposition från en minoritet, skulle detta antingen leda till att ett majoritetsbeslut inom rådet eller församlingen utmynnade i ett för förbundets samtliga medlemmar åtminstone politiskt och moraliskt bindande yttrande från domstolens sida, vilket knappast kunde anses stå i överensstämmelse med förbundsaktens anda, eller också skulle följden bliva, att rådet — med frångående av hittillsvarande praxis — icke alltid kunde acceptera ett av domstolen infordrat yttrande. Härigenom skulle rådet lätt komma i motsatsförhållande till domstolen, vilket skulle kunna skada dennas auktoritet.

Genom kompromiss uppnåddes slutligen enighet om en resolution, enligt vilken rådet anmodades att, så snart omständigheterna det tillåte, utreda frågan om enhällighetsregelns tillämpning med avseende å de rådgivande utlåtandena. Denna resolution behandlades i december 1928 av rådet, som därvid uppsköt ärendets behandling i syfte att lämna medlemmarna tillfälle att närmare studera detsamma. Frågan har därefter ej åter upptagits till behandling.

Då 1929 års juristkommitté sammanträdde, kvarstod därför huvudanledningen till Förenta Staternas betänkligheter mot en reservationslös anslutning till domstolen, nämligen risken att rådet eller församlingen kunde komma att genom majoritetsbeslut och mot amerikanska regeringens votum begära rådgivande utlåtanden utan behörigt hänsynstagande till de intressen, som i ett visst fall kunde stå på spel för Förenta Staterna. Dessa betänkligheter synas även i viss mån hava haft sin grund i den föreställning, som i Förenta Staterna lärers hava gjort sig gällande, att förbundsaktens art. 13, mom. 4, skulle avse även rådgivande utlåtanden och att rådet i enlighet med denna bestämmelse skulle kunna ålägga förbundsmedlemmarna att öppna krig i syfte att bringa ett sådant utlåtande i verkställighet. Det må nämnas, att det för undanröjande av varje dylik missuppfattning i 1929 års juristkommittés motivering till dess protokollsutkast fastslogs, dels att nämnda bestämmelse icke avsåge de rådgivande utlåtandena, vilka ej hade obligatorisk karaktär, dels att rådet enligt samma bestämmelse endast hade att föreslå åtgärder och följaktligen ej kunde ålägga staterna några mått och steg, som stode i strid med deras fördragsenligt åtagna förpliktelser.

I det läge frågan sålunda befann sig och då en så radikal utväg ur svårigheterna som avskaffandet av systemet med rådgivande utlåtanden ej kunde ifrågasättas med hänsyn till den betydelse detsamma tillmättes av många förbundsmedlemmar, fann juristkommittén det lönlöst att genom någon abstrakt regel söka undanröja de betänkligheter, som hystes å ena sidan av förbundsmedlemmarna, å andra sidan av Förenta Staterna. Den på Mr. Root's förslag grundade formuleringen avser också fastmera att lösa problemet in concreto genom åstadkommande av en smidig procedur, som i varje uppkommande fall tillåter ett meningsutbyte mellan vederbörande förbundsorgan och Förenta Staterna, ägnat att leda till en för alla parter tillfredsställande lösning. Protokollens art. 5, som behandlar denna fråga, har följande lydelse:

I syfte att säkerställa, att domstolen icke utan Förenta Staternas medgivande efterkommer en framställning om rådgivande yttrande berörande en fråga eller en tvist, vari Förenta Staterna hava eller förklara sig hava ett intresse, skall förbundets generalsekreterare underrätta Förenta Staterna, i av dem för ändamålet angiven väg, om varje förslag, som underställts Nationernas förbunds råd eller församling och avser att från domstolen erhålla ett rådgivande yttrande, och därefter skall, om detta anses önskvärt, med största möjliga skyndsamhet ett meningsutbyte äga rum mellan Nationernas förbunds råd eller församling och Förenta Staterna rörande frågan, huruvida Förenta Staternas intressen äro berörda.

Då en framställning om rådgivande yttrande kommer domstolen tillhanda, skall dess sekreterare därom underrätta Förenta Staterna samtidigt med övriga i nuvarande art. 73 i domstolens reglemente nämnda stater, med

angivande av en rimlig, av presidenten bestämd tidsfrist för ingivande av en skriftlig inlägga från Förenta Staternas sida rörande framställningen. Om av en eller annan orsak meningsutbytet rörande nämnda framställning icke kunnat äga rum under tillfredsställande förhållanden och om Förenta Staterna meddelar domstolen, att den fråga, angående vilken domstolens yttrande begäres, berör Förenta Staternas intressen, skall förfarandet uppskjutas under tillräckligt lång tid för att möjliggöra ett sådant meningsutbyte mellan rådet eller församlingen och Förenta Staterna.

Då fråga är om att begära ett rådgivande yttrande av domstolen i fall, som avses i föregående stycken, skall en gensaga däremot från Förenta Staternas sida tillmätas samma verkan, som tillmätes en utav en medlem i Nationernas förbund inom rådet eller församlingen mot framställningen om rådgivande yttrande avgiven röst.

Därest det efter det i styckena 1 och 2 i denna artikel avsedda meningsutbytet visar sig, att samförstånd icke kan ernås och att Förenta Staterna icke äro villiga att uppgiva sitt motstånd, blir en naturlig följd därav, att den i art. 8 stadgade uppsägningsrätten utövas, utan att denna handling må kunna tolkas såsom en ovänlig handling eller såsom en vägran att medverka till allmän fred och samförstånd.

Denna formel giver Förenta Staterna en dubbel garanti — genom meddelande från såväl förbundets generalsekreterare som ock i förekommande fall domstolens sekreterare — att bliva underrättade, så snart fråga om inhämtande av ett rådgivande utlåtande uppstått. Därest amerikanska regeringen skulle anse sig hava ett intresse i frågan, skola underhandlingar mellan Staterna och vederbörande förbundsorgan inledas. Överenskommelsen är tydligen baserad på sannolikheten, att efter ett sådant meningsutbyte *antingen* förbundsrådet (eller församlingen) avstår från tanken på inhämtandet av ett utlåtande — eventuellt på den grund att enhällighetsregeln visar sig tillämplig och Förenta Staternas med en rådsmedlems likvärdiga röst sålunda är tillräcklig för att förhindra beslutet — *eller* Förenta Staterna uppgiva sitt motstånd mot åtgärden. Om å andra sidan enighet mot förmodan ej ernås, äro såväl Förenta Staterna som signatärmakterna i sin fulla rätt att uppsäga överenskommelsen, varigenom den nuvarande situationen återställles. Den absoluta vetorätt, som amerikanska senaten synes hava åsyftat, har däremot ej tillförsäkrats Förenta Staterna.

Då de långvariga förhandlingarna i nu förevarande fråga slutligen utmynnat i ett resultat, som synes ägnat att i stort sett tillfredsställa alla parter legitima intressen, anser jag mig icke kunna annat än förorda, att Sverige genom ratifikation av den föreliggande överenskommelsen möjliggör Förenta Staternas anslutning till Nationernas förbunds fasta mellanfolkliga domstol och att proposition i sådant syfte avlåtes till riksdagen. Visserligen står det enligt domstolsstadgans art. 35, mom. 1, Förenta Staterna redan nu fritt att anlita domstolen i samma utsträckning som de därtill anslutna staterna, och ur denna synpunkt medför därför överenskommelsens ikraftträdande ingen förändring i det nuvarande läget. Det är emellertid å andra sidan tydligt, att Förenta Staternas anslutning har i politiskt och moraliskt hänseende en bety-

delse, som vida överväger de rent rättsliga konsekvenserna därav. Sedan gammalt har inom Förenta Staterna ett starkt intresse gjort sig gällande för skiljedomsidéns utveckling å det mellanfolkliga området, och vikten av att denna opinion får en påtaglig anknytning till den genom Nationernas förbund skapade rättsordningen torde icke få underskattas. Det är också otvivelaktigt, att den auktoritativa ställning, som förbundets domstol genom sin hittillsvarande verksamhet redan vetat förskaffa sig, skulle än ytterligare stärkas genom Förenta Staternas anslutning. Det förefaller icke heller omöjligt, att Förenta Staternas anslutning till domstolsstadgan så småningom skall kunna leda till ett biträdande från Staternas sida av den s. k. fakultativa klausulen i domstolsstadgan, d. v. s. ett förhandsåtagande att underkasta sig domstolens beslut i rättstvister. Vad ett sådant steg från Förenta Staternas sida skulle betyda för utvecklingen av en universell rättsordning, ligger i öppen dag.

Det är visserligen sant, att den föreliggande överenskommelsen möjligen skulle kunna medföra en viss begränsning i förbundets möjligheter att i frågor av rättslig natur hänvända sig till den fasta mellanfolkliga domstolen för erhållande av rådgivande utlåtanden. Emellertid ligger det alltid i förbundsmedlemmarnas makt att, därest en dylik farhåga skulle besannas, genom överenskommelsens uppsägning återgiva förbundet full handlingsfrihet i förevarande hänseende. Härigenom har risken för ett störande inflytande å förbundets verksamhet så förminskats, att densamma synes mig mer än väl uppvägas av de fördelar, vilka Amerikas Förenta Staters anslutning till Nationernas förbunds fasta mellanfolkliga domstol måste anses innebära.

Jag får därför hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av det i Genève den 14 september 1929 dagtecknade protokollet rörande Amerikas Förenta Staters anslutning till signaturprotokollet angående stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall till riksdagen avlåtas.

Ur protokollet:

K. Y. Vendel.

*Bilaga.***Amerikas Förenta Staters anslutning till signaturprotokollet till stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen.**

(Översättning.)

Protocole.

Les Etats signataires du Protocole de signature du Statut de la Cour permanente de Justice internationale du 16 décembre 1920, et les Etats-Unis d'Amérique, représentés par les soussignés dûment autorisés, sont convenus des dispositions suivantes, relativement à l'adhésion des Etats-Unis d'Amérique, audit Protocole sous condition des cinq réserves formulées par les Etats-Unis dans la résolution adoptée par le Sénat le 27 janvier 1926.

Article premier.

Les Etats signataires dudit Protocole acceptent, aux termes des conditions spécifiées dans les articles ci-après, les conditions spéciales

Protocol.

The States signatories of the Protocol of Signature of the Statute of the Permanent Court of International Justice, dated December 16th, 1920, and the United States of America, through the undersigned duly authorised representatives, have mutually agreed upon the following provisions regarding the adherence of the United States of America to the said Protocol subject to the five reservations formulated by the United States in the resolution adopted by the Senate on January 27th, 1926.

Article 1.

The States signatories of the said Protocol accept the special conditions attached by the United States in the five reservations men-

Protokoll.

De stater, som undertecknat signaturprotokollet till stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen av den 16 december 1920, och Amerikas Förenta Stater, företrädde av undertecknade, vederbörigen befullmäktigade ombud, hava överenskommit om följande bestämmelser rörande Amerikas Förenta Staters anslutning till nämnda protokoll med de fem förbehåll, som angivits av Förenta Staterna i den av senaten den 27 januari 1926 antagna resolution.

Art. 1.

Signatärmakterna till nämnda protokoll godkänna, under de i nedanstående artiklar närmare angivna förutsättningar, de av För-

mises par les Etats-Unis à leur adhésion audit Protocole et énoncées dans les cinq réserves précitées.

tioned above to its adherence to the said Protocol upon the terms and conditions set out in the following Articles.

enta Staterna i ovan berörda fem förbehåll uppställda särskilda villkoren för deras anslutning till nämnda protokoll.

Article 2.

Les Etats-Unis sont admis à participer, par le moyen de délégués qu'ils désigneront à cet effet et sur un pied d'égalité avec les Etats signataires, Membres de la Société des Nations, représentés, soit au Conseil, soit à l'Assemblée, à toutes délibérations du Conseil ou de l'Assemblée ayant pour objet les élections de juges ou de juges suppléants de la Cour permanente de Justice internationale visées au Statut de la Cour. Leur voix sera comptée dans le calcul de la majorité absolue requise dans le Statut.

Article 2.

The United States shall be admitted to participate, through representatives designated for the purpose and upon an equality with the signatory States Members of the League of Nations represented in the Council or in the Assembly, in any and all proceedings of either the Council or the Assembly for the election of judges or deputy-judges of the Permanent Court of International Justice, provided for in the Statute of the Court. The vote of the United States shall be counted in determining the absolute majority of votes required by the Statute.

Art. 2.

Förenta Staterna må genom för ändamålet utsedda ombud och i likställighet med signatärmakter, som äro medlemmar i Nationernas förbund och företrädda i vare sig rådet eller församlingen, deltaga i rådets eller församlingens samtliga överläggningar, vilka gälla de i domstolsstadgan avsedda valen av domare eller suppleanter vid den fasta mellanfolkliga domstolen. Förenta Staternas röst skall räknas vid beräkningen av den enligt stadgan erforderliga absoluta röstövertikten.

Article 3.

Aucune modification du Statut de la Cour ne pourra avoir lieu sans l'acceptation de tous les Etats contractants.

Article 3.

No amendment of the Statute of the Court may be made without the consent of all the Contracting States.

Art. 3.

Ingen ändring uti domstolsstadgan må kunna vidtagas utan samtliga fördragsslutande staters godkännande.

Article 4.

La Cour prononcera ses avis consultatifs en séance publique, après avoir procédé aux notifications nécessaires et avoir donné aux intéressés l'occasion d'être entendus, conformément aux dispositions essentielles des articles 73 et 74 actuels du Règlement de la Cour.

Article 4.

The Court shall render advisory opinions in public session after notice and opportunity for hearing substantially as provided in the now existing Articles 73 and 74 of the Rules of Court.

Art. 4.

Domstolen skall avge sina rådgivande yttranden i offentligt sammanträde, efter att hava verkställt erforderliga delgivningar och givit vederbörande tillfälle att yttra sig, i allt väsentligt enligt de nuvarande art. 73 och 74 i domstolens reglemente.

Article 5.

En vue d'assurer que la Cour ne donne pas suite, sans le consentement des Etats-Unis, à une demande d'avis consultatif concernant une question ou un différend auquel les Etats-Unis sont ou déclarent être intéressés, le Secrétaire général avisera les Etats-Unis, par la voie indiquée par eux à cet effet, de toute proposition soumise au Conseil ou à l'Assemblée de la Société des Nations et tendant à obtenir de la Cour un avis consultatif et, ensuite, si cela est jugé désirable, il sera procédé, avec toute la rapidité possible, à un échange de vues entre le Conseil ou l'Assemblée de la

Article 5.

With a view to ensuring that the Court shall not, without the consent of the United States, entertain any request for an advisory opinion touching any dispute or question in which the United States has or claims an interest, the Secretary-General of the League of Nations shall, through any channel designated for that purpose by the United States, inform the United States of any proposal before the Council or the Assembly of the League for obtaining an advisory opinion from the Court, and thereupon, if desired, an exchange of views as to whether an interest of the United States is

Art. 5.

I syfte att säkerställa, att domstolen icke utan Förenta Staternas medgivande efterkommer en framställning om rådgivande yttrande berörande en fråga eller en tvist, vari Förenta Staterna hava eller förklara sig hava ett intresse, skall generalsekreteraren underrätta Förenta Staterna i av dem för ändamålet angiven väg om varje förslag, som underställts Nationernas förbunds råd eller församling och avser att från domstolen erhålla ett rådgivande yttrande, och därefter skall, om detta anses önskvärt, med största möjliga skyndsamhet ett meningsutbyte äga rum mellan Nationernas

Société des Nations et les Etats-Unis sur la question de savoir si les intérêts des Etats-Unis sont affectés.

Lorsqu'une demande d'avis consultatif parviendra à la Cour, le Greffier en avisera les Etats-Unis en même temps que les autres Etats mentionnés à l'article 73 actuel du Règlement de la Cour en indiquant un délai raisonnable fixé par le Président pour la transmission d'un exposé écrit des Etats-Unis, concernant la demande. Si, pour une raison quelconque, l'échange de vues au sujet de ladite demande n'a pu avoir lieu dans des conditions satisfaisantes, et si les Etats-Unis avisent la Cour que la question au sujet de laquelle l'avis de la Cour est demandé est une question qui affecte les intérêts des Etats-Unis, la procédure sera suspendue pendant une période suffisante pour permettre ledit échange de vues entre le Conseil ou l'Assemblée et les Etats-Unis.

affected shall proceed with all convenient speed between the Council or Assembly of the League and the United States.

Whenever a request for an advisory opinion comes to the Court, the Registrar shall notify the United States thereof, among other States mentioned in the now existing Article 73 of the Rules of Court, stating a reasonable time-limit fixed by the President within which a written statement by the United States concerning the request will be received. If for any reason no sufficient opportunity for an exchange of views upon such request should have been afforded and the United States advises the Court that the question upon which the opinion of the Court is asked is one that affects the interests of the United States, proceedings shall be stayed for a period sufficient to enable such an exchange of views between the Council or the Assembly and the United States to take place.

förbunds råd eller församling och Förenta Staterna rörande frågan, huruvida Förenta Staternas intressen äro berörda.

Då en framställning om rådgivande yttrande kommer domstolen tillhanda, skall sekreteraren därom underrätta Förenta Staterna samtidigt med övriga i nuvarande art. 73 i domstolens reglemente nämnda stater, med angivande av en rimlig, av presidenten bestämd tidsfrist för ingivande av en skriftlig inlägga från Förenta Staternas sida rörande framställningen. Om av en eller annan orsak meningsutbytet rörande nämnda framställning icke kunnat äga rum under tillfredsställande förhållanden och om Förenta Staterna meddela domstolen, att den fråga, angående vilken domstolens yttrande begäres, berör Förenta Staternas intressen, skall förfarandet uppskjutas under tillräckligt lång tid för att möjliggöra ett sådant meningsutbyte mellan rådet eller församlingen och Förenta Staterna.

Lorsqu'il s'agira de demander à la Cour un avis consultatif dans un cas tombant sous le coup des paragraphes précédents, il sera attaché à l'opposition des Etats-Unis la même valeur que celle qui s'attache à un vote émis par un Membre de la Société des Nations au sein du Conseil ou de l'Assemblée pour s'opposer à la demande d'avis consultatif.

Si, après l'échange de vues prévu aux paragraphes 1 et 2 du présent article, il apparaît qu'on ne peut aboutir à aucun accord et que les Etats-Unis ne sont pas disposés à renoncer à leur opposition, la faculté de retrait prévue à l'article 8 s'exercera normalement, sans que cet acte puisse être interprété comme un acte inamical, ou comme un refus de coopérer à la paix et à la bonne entente générales.

Article 6.

Sous réserve de ce qui sera dit à l'article 8 ci-après, les dispositions du présent Protocole auront la même force et valeur que les

With regard to requesting an advisory opinion of the Court in any case covered by the preceding paragraphs, there shall be attributed to an objection of the United States the same force and effect as attaches to a vote against asking for the opinion given by a Member of the League of Nations in the Council or in the Assembly.

If, after the exchange of views provided for in paragraphs 1 and 2 of this Article, it shall appear that no agreement can be reached and the United States is not prepared to forgo its objection, the exercise of the powers of withdrawal provided for in Article 8 hereof will follow naturally without any imputation of unfriendliness or unwillingness to co-operate generally for peace and goodwill.

Article 6.

Subject to the provisions of Article 8 below, the provisions of the present Protocol shall have the same force and effect as the provisions

Då fråga är om att begära ett rådgivande yttrande av domstolen i fall, som avses i föregående stycken, skall en gensaga däremot från Förenta Staternas sida tillmätas samma verkan, som tillmätas en av en medlem i Nationernas förbund inom rådet eller församlingen mot framställningen om rådgivande yttrande avgiven röst.

Därest det efter det i styckena 1 och 2 i denna artikel avsedda meningsutbytet visar sig, att samförstånd icke kan ernås och att Förenta Staterna icke äro villiga att uppgiva sitt motstånd, blir en naturlig följd därav, att den i art. 8 stadgade uppsägningrätten utövas utan att denna handling må kunna tolkas såsom en ovänlig handling eller såsom en vägran att medverka till allmän fred och samförstånd.

Art. 6.

Med förbehåll för vad som säges i art. 8 här nedan skola bestämmelserna i detta protokoll hava samma verkan som bestämmelserna i

dispositions du Statut de la Cour et toute signature ultérieure du Protocole du 16 décembre 1920 sera réputée impliquer une acceptation des dispositions du présent Protocole.

Article 7.

Le présent Protocole sera ratifié. Chaque Etat adressera l'instrument de sa ratification au Secrétaire général de la Société des Nations, par les soins duquel il en sera donné avis à tous les autres Etats signataires. Les instruments de ratification seront déposés dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations.

Le présent Protocole entrera en vigueur dès que tous les Etats ayant ratifié le Protocole du 16 décembre 1920, ainsi que les Etats-Unis, auront déposé leur ratification.

Article 8.

Les Etats-Unis pourront, en tout temps, notifier au Secrétaire général de la Société des Nations qu'ils retirent leur adhésion au Pro-

of the Statute of the Court and any future signature of the Protocol of December 16th, 1920, shall be deemed to be an acceptance of the provisions of the present Protocol.

Article 7.

The present Protocol shall be ratified. Each State shall forward the instrument of ratification to the Secretary-General of the League of Nations, who shall inform all the other signatory States. The instruments of ratification shall be deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations.

The present Protocol shall come into force as soon as all States which have ratified the Protocol of December 16th, 1920, and also the United States, have deposited their ratifications.

Article 8.

The United States may at any time notify the Secretary-General of the League of Nations that it withdraws its adherence to the Pro-

domstolsstadgan, och varje efterföljande undertecknande av protokollet av den 16 december 1920 skall anses innebära godtagande av bestämmelserna i detta protokoll.

Art. 7.

Detta protokoll skall ratificeras. Varje stat skall översända sitt ratifikationsinstrument till Nationernas förbunds generalsekreterare, genom vilkens försorg alla övriga signatärmakter skola därom underrättas. Ratifikationsinstrumenten skola deponeras i Nationernas förbunds sekretariats arkiv.

Detta protokoll skall träda i kraft, så snart alla stater, som ratificerat protokollet av den 16 december 1920, samt Förenta Staterna deponerat sina ratifikationer.

Art. 8.

Förenta Staterna må när som helst meddela Nationernas förbunds generalsekreterare, att de återtaga sin anslutning till protokollet av den

tocele du 16 décembre 1920. Le Secrétaire général donnera immédiatement communication de cette notification à tous les autres Etats signataires du Protocole.

En pareil cas, le présent Protocole sera considéré comme ayant cessé d'être en vigueur dès réception par le Secrétaire général de la notification des Etats-Unis.

De leur côté, chacun des autres Etats contractants pourra, en tout temps notifier au Secrétaire général de la Société des Nations qu'il désire retirer son acceptation des conditions spéciales mises par les Etats-Unis à leur adhésion au Protocole du 16 décembre 1920. Le Secrétaire général donnera immédiatement communication de cette notification à tous les Etats signataires du présent Protocole. Le présent Protocole sera considéré comme ayant cessé d'être en vigueur dès que, dans un délai ne dépassant pas une année à compter de la date de la réception de la notification susdite,

tocol of December 16th, 1920. The Secretary-General shall immediately communicate this notification to all the other States signatories of the Protocol.

In such case, the present Protocol shall cease to be in force as from the receipt by the Secretary-General of the notification by the United States.

On their part, each of the other Contracting States may at any time notify the Secretary-General of the League of Nations that it desires to withdraw its acceptance of the special conditions attached by the United States to its adherence to the Protocol of December 16th, 1920. The Secretary-General shall immediately give communication of this notification to each of the States signatories of the present Protocol. The present Protocol shall be considered as ceasing to be in force if and when, within one year from the date of receipt of the said notification, not less than

16 december 1920. Generalsekreteraren skall omedelbart delgiva protokollens alla övriga signatärmakter detta meddelande.

I dylikt fall skall detta protokoll anses hava upphört att gälla, så snart generalsekreteraren mottagit Förenta Staternas meddelande.

Envar av övriga fördragsslutande stater må å sin sida när som helst meddela Nationernas förbunds generalsekreterare, att den önskar återtaga sitt godkännande av de av Förenta Staterna uppställda särskilda villkoren för deras anslutning till protokollet av den 16 december 1920. Generalsekreteraren skall omedelbart delgiva detta protokolls samtliga signatärmakter detta meddelande. Detta protokoll skall anses hava upphört att gälla, så snart som, inom en tid icke överstigande ett år räknat från dagen för mottagandet av ovan nämnda meddelande, minst två tredjedelar

au moins deux tiers des Etats contractants, autres que les Etats-Unis, auront notifié au Secrétaire général de la Société des Nations qu'ils désirent retirer l'acceptation susvisée.

FAIT à Genève, le quatorzième jour de septembre mil neuf cent vingt-neuf, en un seul exemplaire, dont les textes français et anglais feront également foi.

two-thirds of the Contracting States other than the United States shall have notified the Secretary-General of the League of Nations that they desire to withdraw the above-mentioned acceptance.

DONE at Geneva, the fourteenth day of September, nineteen hundred and twenty-nine, in a single copy, of which the French and English texts shall both be authoritative.

av de fördragsslutande staterna, Förenta Staterna icke inräknade, meddelat Nationernas förbunds generalsekretärare, att de önska återtaga ovan berörda godkännande.

Som skedde i Genève den 14 september 1929, i ett enda exemplar, vars franska och engelska texter skola äga enahanda vitsord.

(Underskrifter.)
